

Zofia Kabzińska

***European Doctoral Programme in Career Guidance
and Counselling (ECADOC). Sprawozdanie z Trzeciej
Europejskiej Letniej Szkoły, Lozanna, Szwajcaria,
5–10 września 2016 roku***

Trzecia Szkoła Letnia dla Doktorantów organizowana w ramach inicjatywy ECADOC (Europejskiego Programu dla Doktorantów w obszarze Poradnictwa i Doradztwa Zawodowego) odbywała się w dniach 5–10 września 2016 roku. Przedsięwzięcie to, podobnie jak w latach poprzednich, miało na celu wsparcie młodych badaczy w rozwoju ich kariery naukowej i podniesienie poziomu ich kompetencji koniecznych do prowadzenia badań dotyczących poradnictwa i doradztwa kariery. Gospodarzem tegorocznej edycji Szkoły był Uniwersytet w Lozannie (Szwajcaria), a w wydarzeniu wzięło udział 28 młodych naukowców z Europy, Afryki, Azji i USA.

Podczas uroczystego otwarcia profesorowie: Laura Nota (Uniwersytet w Padwie; koordynator naukowy projektu ECADOC), Jerome Rossier (Uniwersytet w Lozannie), Jean-Pierre Dauwalder (Uniwersytet w Lozannie; European Society for Vocational Designing and Career Counselling) i Dario Spini (Uniwersytet w Lozannie, NCCR-LIVES) przywitani uczestników i przedstawili program III Szkoły Letniej. Wszyscy obecni zostali następnie zaproszeni do krótkiej, ale bardzo pomysłowej sesji integracyjnej w formie gry w bingo, w której uczestnicy mieli szansę porozmawiać ze sobą, poznać się nawzajem i nawiązać pierwsze relacje. Wykład profesora Daniela Oescha z Uniwersytetu w Lozannie, zaplanowany jako kolejny punkt programu, omawiał cienie i blaski edukacji zawodowej, w związku z możliwościami rozpoczęcia pracy w wyuczonym zawodzie i zarobkami na różnych etapach kariery. Następną popołudniowa sesja, tym razem plakatowa, odbyła się już w mniej formalnej, ale równie przyjaznej atmosferze. Młodzi naukowcy mieli okazję przedstawić tematykę i wyniki swoich badań, otrzymać wskazówki od bardziej doświadczonych badaczy oraz zorientować się, jaka jest tematyka projektów realizowanych przez pozostałych uczestników. Plakaty eksponowano zresztą do końca naszego pobytu i to przy nich często toczyły się naukowe dyskusje.

Drugi dzień Szkoły Letniej był w całości przeznaczony na warsztat „Supervizja w doradztwie zawodowym: wyzwania, strategie i modele”, który prowadziła

profesor Susan Whiston z Indiana University Bloomington (USA). Zajęcia te miały na celu uświadomić uczestnikom znaczenie superwizji, kojarzonej w Europie wciąż przeważnie z praktyką kliniczną, a także wskazać, jak powinna ona być realizowana w obszarze poradnictwa kariery. Ponadto debatowano nad tym, jakim standardom powinna sprostać relacja nawiązana pomiędzy doradcą a superwizorem. Tym samym uczestnicy zostali zachęcani do dzielenia się swoimi osobistymi doświadczeniami i do analizy znanych im z praktyki przypadków, co odbywało się już w mniejszych grupach.

Po dwóch dniach intensywnych zajęć doktoranci zostali postawieni przed zadaniem wymagającym aktywnej pracy związanej z ich własnymi projektami badawczymi. W środowy poranek, kierując się prawdopodobnie podobieństwem tematów, dokonano podziału na niewielkie grupy, pracujące pod kierownictwem przydzielonego merytorycznego opiekuna. Podczas przedpołudniowej sesji każdy z uczestników miał możliwość krótkiego przedstawienia swojego projektu badawczego, stopnia jego zaawansowania oraz zadawania pytań, zgłoszenia wątpliwości metodologicznych i wskazania trudności związanych z realizacją planów badawczych. Pozostali członkowie grupy, po przedyskutowaniu projektu, przekazywali jego autorowi swoje uwagi, wskazówki, pomysły, dotyczące propozycji rozwiązania identyfikowanych problemów i możliwości dalszych badań. Sesja miała bardzo wyraźną strukturę i uporządkowany charakter. Dała uczestnikom, będącym na różnych etapach pracy nad doktoratem, możliwość skonfrontowania własnych pomysłów badawczych z opinią innych badaczy, uczenia się od siebie nawzajem i inspirowania do nowych pomysłów w pracy naukowej.

Druga część dnia poświęcona została na warsztaty dotyczące badań jakościowych. Doktoranci mogli wybierać spośród takich tematów, jak: „Uzgodnione (konsensualne) badania jakościowe w psychologii pracy” (prof. Jonas Masdonati – Uniwersytet w Lozannie); „Co to są badania interpretacyjne i biograficzne i jak zapewnić ich jakość” (prof. Hazel Reid – Uniwersytet w Canterbury); „Jak można zastosować teorie socjologiczne w badaniach jakościowych” (prof. Alicja Kargulowa, dr Anna Bilon, dr Michał Mielczarek i dr Joanna Minta – Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu) oraz „Podejście partycypacyjne w badaniach: koła badawcze i metodologia *practice portrait*” (dr Rie Thomsen – Uniwersytet Południowej Danii). W kularach wymieniano poglądy na temat poszczególnych warsztatów, wysuwano propozycje ewentualnych zmian w zakresie ich organizacji i oceniano przydatność zaproponowanych zajęć.

W czwartym dniu Letniej Szkoły profesor Laura Nota, wychodząc od ogólnej definicji doradztwa, odniosła się do doradztwa zawodowego i coachingu kariery. Dążyła do doprecyzowania zakresu tych pojęć, a także podkreśliła relacje, w jakich pozostają wspomniane zjawiska społeczne, wskazując na wspólne obszary badań i zbliżone praktyki. Zwracała również uwagę na konieczność opracowania w miarę jednolitych ścieżek edukacyjnych i ustalenia standardów kształcenia na tych uczelniach, które przygotowują przyszłych doradców.

Na warsztacie przeprowadzonym przez profesora Paulo Cardoso z Uniwersytetu w Evorze, zatytułowanym „Ocena zmiany w doradztwie kariery: Podejście idiograficzne”, uczestnicy mogli poznać dwie metody identyfikowania i oceniania zmian zachodzących w kliencie, a także przeciwzyć je na praktycznych przykładach, a nawet – dzięki wideo – obejrzeć zastosowanie tych metod w pracy doradcy. Warsztat w ciekawy sposób pokazał, jak narzędzia pochodzące z praktyki terapeutycznej mogą być wykorzystywane w obszarze poradnictwa kariery.

Piątek dał doktorantom możliwość uczestniczenia w kolejnych warsztatach. Tym razem dotyczyły one różnych aspektów stosowania metod ilościowych w badaniach poradnictwa kariery. Trzy równoległe grupy pracowały pod okiem doświadczonych badaczy nad następującymi zagadnieniami: „Zapewnienie jakości w badaniach ankietowych” (prof. Caroline Roberts – Uniwersytet w Lozannie); „Wyzwania dla wnioskowania przyczynowego w badaniach podłużnych” (dr Gregoire Bollmann – Uniwersytet w Lozannie) oraz „Badania międzykulturowe w doradztwie kariery” (prof. Sif Einarsdottir – Uniwersytet Islandzki w Rejkiawiku).

Dalsza część dnia poświęcona została bardziej ogólnej i zróżnicowanej problematyce badań oraz praktyki w obszarze poradnictwa i orientacji zawodowej. Doktor Pedro Moreno de Fonseca z Europejskiego Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego w Salonikach omówił znaczenie badań naukowych w kształtowaniu polityki europejskiej, zwracając jednocześnie uwagę na ograniczenia i wyzwania stojące przed naukowcami. Następnie dr Nikos Drosos (Uniwersytet Narodowy im. Kapodistriasa w Atenach) poruszył praktyczne aspekty poradnictwa kariery, przedstawiając niezwykle ciekawy przykład udanego zastosowania holistycznego modelu doradztwa zawodowego w objętej kryzysem gospodarczym Grecji.

Sesję podsumowała prof. Maria Eduarda Duarte (Uniwersytet w Lizbonie), która w swoim poruszającym wystąpieniu podkreślała rolę etyki w badaniach i praktyce poradnictwa kariery, zwracając uwagę na jej szczególne znaczenie w kontekście sytuacji gospodarczej, politycznej i społecznej, w jakiej obecnie funkcjonujemy.

Ostatniego dnia Szkoły Letniej przyszedł czas na podsumowanie, refleksję i wyciążnięcie wniosków na przyszłość. Uczestnicy mogli się też przekonać, że udział w Szkole Letniej może być początkiem bardzo owocnej naukowej współpracy, ponieważ dwa zespoły badawcze, utworzone podczas poprzednich edycji projektu, zaprezentowały swoje dokonania. Chiara Annovazzi (Uniwersytet w Mediolanie – Bicocca) przedstawiła pracę pt. *Life design i rozwój kariery. Rola pozytywnych konstruktywów psychologicznych*. Grupa doktorantów (Chiara Annovazzi, Maria Cristina Ginevra – Uniwersytet w Mediolanie – Bicocca, Andronikos Kaliris – Uniwersytet w Atenach, Ernesto Lodi – Uniwersytet w Sassari i Laurent Sovet – Narodowe Konserwatorium Sztuki i Rzemiosła w Paryżu) analizowała w tym projekcie rolę zasobów osobistych wykorzystywanych podczas rozwiązywania trudności decyzyjnych, porównując wyniki uzyskane przez młodzież włoską, francuską i grecką. Marc Abessolo (Uniwersytet w Lozannie) przedstawił wyniki pracy międzynarodowego zespołu (Yuliya Lipshits-Brazilier – Uniwersytet Hebrajski w Jerozolimie, Marc

Abessolo oraz Sara Santilli i Ilaria Di Maggio – Uniwersytet w Padwie) w wystąpieniu pt. *Znaczenie pracy, zaangażowanie w pracę i satysfakcja z pracy u izraelskich, szwajcarskich i włoskich pracowników.*

Po wypowiedziach młodych badaczy była możliwość wysłuchania wystąpienia prof. Annelies Van Vianen z Uniwersytetu w Amsterdamie, która zastanawiała się nad perspektywami przyszłych badań naukowych dotyczących kariery, analizując je na przykładzie wyników dotyczących dopasowania człowieka do pracy i organizacji.

Po pięciu dniach zajęć, podczas końcowej sesji ewaluacyjnej uczestnicy, zebrani w dwu grupach, dzielili się swoimi przemyśleniami na temat swego udziału w studium doktoranckim. Doktoranci podkreślali, że udział w projekcie był dla nich wzbogacającym doświadczeniem naukowym i deklarowali, że chcieliby uczestniczyć w podobnych wydarzeniach w przyszłości. Warsztat poświęcony omówieniu własnych projektów badawczych doktorantów został przez wiele osób oceniony jako bardzo pomocny. Uczestnicy zwracali też uwagę, jak ważna była dla nich możliwość nawiązania kontaktów z innymi badaczami doradztwa i poradnictwa kariery. Do utrzymywania tych kontaktów i współtworzenia międzynarodowej wspólnoty badaczy zachęcali też Laura Nota i Johannes Katsarov, prezentując rozszerzoną sieć Europejskiego Programu dla Doktorantów w obszarze Poradnictwa i Doradztwa Zawodowego (ECADOC) i nakreślając perspektywę jej rozwoju. Zapraszali również do udziału w innych inicjatywach projektu ECADOC, z których pierwszą był, prowadzony przez dr Laurenta Soveta (Narodowe Konserwatorium Sztuki i Rzemiosła w Paryżu), webinar pt. „Strategie finansowania doktoratu”.

Świetna organizacja Szkoły Letniej, życzliwa atmosfera, sprzyjająca pogoda, malownicze położenie kampusu UNIVLO i atrakcje w postaci zatrudnionych tam, jako „ekologiczne kosiarki” owiec, to dodatkowe czynniki, które sprawiły, że młodzi badacze opuszczali Lozannę z uśmiechem, zainspirowani do intensywnej pracy naukowej i chętni, aby współtworzyć międzynarodową społeczność badawczą.